

Foto: Depositphotos

Gospodarstvo

Pot k višji produktivnosti le z večjimi investicijami in vlaganji v raziskave in razvoj

Produktivnost bi se morala v naslednjih petih letih povečati za 6 odstotkov letno, da bi dosegli cilj 60.000 EUR. Za dvig produktivnosti sta ključni predelovalna dejavnost in trgovina.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Zasebni sektor pred velikimi izzivi v srednjeročnem obdobju

Po daljšem obdobju nadpovprečne gospodarske rasti (3,4 % letno v 2014-2019), ki je temeljila na znižanju zunanjih in notranjih ravnovesij (neto zunanji dolg se je znižal, zadolženost gospodinjstev, podjetij in države je upadla, merjeno glede na BDP), je letos epidemija COVID-19 izbruhnila povsem nepričakovano. Nekritično moramo priznati, da so makroekonomski modeli zopet »odpovedali«, saj nas dogodki takšne razsežnosti (epidemija na globalni ravni) doletijo v povprečju enkrat na stoletje. To pomeni, da jih razumni makroekonomisti ne morejo predvideti v osnovnem scenariju in tudi neracionalno bi bilo, če bi jih. Ne glede na to, pa ne moremo mimo posledic, ki jih je pandemija pustila na gospodarstvu, tudi na njegovem najbolj produktivnem delu – zasebnem sektorju.

Ocenjujemo, da se bo gospodarstvo v 2020 skrčilo za 7 % BDP, izgubljenih bo okoli 12 tisoč delovnih mest.

Zaposlenost padla manj od števila delovnih ur

V aktualnem trenutku (30. oktober 2020) ocenjujemo, da se bo gospodarstvo (merjeno prek BDP) v 2020 skrčilo za 7 %, medtem ko bo izgubljenih okoli 12 tisoč delovnih mest (1,2 % vseh). Pandemija se tako ni odrazila na trgu dela, kot bi pričakovali. Izredni podporni ukrepi države so po ocenah UMAR in Banke Slovenije omejili padec BDP za okoli 3 odstotne točke. Za gospodarstvo je bil eden najpomembnejših segmentov podpore možnost povračila za čakajoče zaposlene na delo in skrajšani delovni čas, kar je preprečilo še večji odliv ljudi v brezposelnost. Kljub temu se bo število opravljenih delovnih ur v celotnem letu po naši oceni znižalo, kar bo tudi imelo vpliv na kazalnik produktivnosti dela. Ta je sicer v števcu izračunan kot razlika med kosmatim donosom iz poslovanja ter stroški blaga, materiala in storitev kot drugimi odhodki.

V tem trenutku ocenjujemo, da se bo prodaja v slovenskih gospodarskih družbah v 2020 znižala za 10 %, dodana vrednost za 9 % ter število zaposlenih po delovnih urah za 5 %. Na drugi strani bodo povračila sredstev iz naslova čakanja na delo in skrajšani delovni čas znižali padec v kosmatem donosu ter tudi dodani vrednosti. Izplačana sredstva iz podpornih ukrepov bodo tako znižala padec v produktivnosti dela, ki se bo zaradi tega po naši osnovni oceni znižala za 4,2 % na 44.800 EUR. Po tako velikem padcu gospodarstva seveda pričakujemo odboj rasti v letih 2021 in 2022, in sicer prvo leto pri 5 % in drugo leto pri 3 %. Ne glede na to bi se morala produktivnost v naslednjih petih letih povečati za 6 % letno (nominalna rast), da bi dosegli ambiciozni cilj, ki smo si ga zadali na GZS: 60.000 EUR. V obdobju 2008-2019 je bila povprečna letna rast produktivnosti pri 2,8 %, pri čemer smo v tem obdobju beležili dve recesiji: globljo v 2009 in nekoliko bolj plitko v 2013. Ta cilj bo torej mogoče doseči le, če bodo trendi v rasti prodaje višji (večja izvozna uspešnost, splošen dvig cen, ki bi bil posledica premika verige proizvodnje iz Kitajske v srednjo in južno Evropo) in bodo vlaganja v avtomatizacijo proizvodnje, v raziskave in razvoj in druge mehke ukrepe precej višja, kot smo jih bili vajeni sedaj.

Predelovalna dejavnost in trgovina ključni za dvig produktivnosti

Znotraj sektorjev bo predelovalna dejavnost zaradi narave proizvodnega procesa ključna pri dvigu produktivnosti na nacionalni ravni, tudi na osnovi rahlega zniževanja zaposlenih, medtem ko bodo sektorji, kot so trgovina, ki je drugi najpomembnejši sektor, rast

produktivnost morali povečati. Rast spletne trgovine in učinkovitih skladišč bi morala ključno prispevati k temu. Tretja ključna dejavnost v zasebnem sektorju so storitve z visoko vsebnostjo znanja (pravne, računovodske, analize, svetovanja itd.), kjer bo rast produktivnosti mogoče dosegati z večjim vlaganjem v sodobne računalniške programe kot tudi z večjim izvozom teh storitev (opravljanje teh storitev za tuje naročnike ni ovira) na tuje trge oziroma izvajanjem dela za tuje naročnike.

Predelovalne dejavnosti so sicer precej heterogena skupina dejavnosti, kjer imajo nekatere še veliko prostora za zniževanje zaostanka za konkurenčnimi dejavnostmi v tujini. V tem procesu prilagoditve nekaj podjetij ne bo moglo zdržati tempa ter bo svoj prostor na trgu morale prepustiti tekmečem, kar je za delovanje učinkovitega trga pozitivno. Podpora nizko produktivnim družbam, ki jih običajno ovirajo grehi iz preteklosti, predvsem v obliki visokega finančnega dolga in nezmožnosti financiranja novih investicij, namreč sama po sebi tudi pomeni nizko rast produktivnosti. gg

Predelovalna dejavnost bo zaradi narave proizvodnega procesa ključna pri dvigu produktivnosti na nacionalni ravni.

	2009-2019, v %, letno	2020/2019*	2021-2025, v %, letno**
Produktivnost dela, nominalna sprememba, v EUR	2,8 %	-4,2 %	6,0 %
Izdatki za R&R v zasebnem sektorju, v mio EUR	5,2 %	-6,0 %	8,0 %
Investicije v zasebnem sektorju, v mio EUR	-1,6 %	-10,0 %	8,0 %

Vir: Eurostat, Ajpes, Analitika GZS; *ocena Analitike GZS; **potrebna rast za doseg cilja 60.000 EUR dodane vrednosti na zaposlenega

BTC Logistični center

Vaš partner pri zagotavljanju odličnosti logističnih storitev na področju izdelkov vsakdanje rabe (FMCG).

www.btc.si/logisticni-center

